

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री गोपाल पराजुली
माननीय न्यायाधीश श्री गोविन्द कुमार उपाध्याय
फैसला

०६९-CR-१०२२

मुद्दा:- मानव वेचविखन तथा ओसारपसार ।

जिल्ला अर्घाखाँची हंशपुर गा.वि.स. वडा नं.९ टिमुरे घर भै हाल कारागार पुनरावेदक
कार्यालय जगन्नाथ देवलमा थुनामा रहेको राम प्रसाद भुषाल -----१ प्रतिवादी

विरुद्ध

परिवर्तित नाम रिता के.सी.को जाहेरीले नेपाल सरकार ----- १ प्रत्यर्थी
वादी

शुरु फैसला गर्ने:-

माननीय जिल्ला न्यायाधीश श्री रामकृष्ण खनाल
कपिलवस्तु जिल्ला अदालत

पुनरावेदन तहमा फैसला गर्ने:

माननीय न्यायाधीश श्री नारायण प्रसाद दाहाल
माननीय न्यायाधीश श्री बाबुराम रेग्मी
पुनरावेदन अदालत बुटवल

पुनरावेदन अदालत बुटवलको फैसला उपर न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९
बमोजिम यस अदालत समक्ष पुनरावेदन परी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य
एवम् ठहर यस प्रकार छ:-

जिल्ला अर्घाखाँची, हंशपुर गा.वि.स.वडा नं. ९ टिमुरे वस्ने गोपाल बहादुर वस्नेत र राम प्रसाद भुषालको मिलोमतोमा जिल्ला अर्घाखाँची, खनदह गा.वि.स. वडा नं. ६ खनार वस्ने परिवर्तित नाम रिता के.सी.लाई रु. २०,०००।- आर्थिक सहयोग गछ्यौं भनी ललाई फर्काई गरी विश्वासमा पारी बिक्री गर्ने उद्देश्यले भारततर्फ लैजादै गरेको अवस्थामा मिति २०६७।२।७ गतेका दिन अं. १७:०० बजेको समयमा कृष्णनगरवाट प्रहरीले प्रतिवादी रामप्रसाद भुषाललाई पक्राउ गरी मलाई उद्धार गरेको हुँदा कानून बमोजिम कारवाही गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको पिडित परिवर्तित नाम रिता के.सी.को जाहेरी दरखास्त ।

जिल्ला कपिलवस्तु, कृष्णनगर गा.वि.स.वडा नं.१ स्थित पूर्व उदय चलचित्र मन्दिर, पश्चिम नेपाली टोल जाने कच्ची बाटो र उत्तरदक्षिण चन्द्रौटा कृष्णनगर आवत जावत गर्ने मुल सडक यति चार किल्ला भित्र रामप्रसाद भुषालले परिवर्तित नाम रिता के.सी.लाई ललाई फर्काई भारत तर्फ लैजादै गर्दा प्रहरीले पक्राउ एवं उद्धार गरेको भन्ने समेत व्यहोराको घटनास्थल मुचुल्का ।

मैले वुटवलमा बसी कम्प्यूटर सिक्दै गरेकी र तत्कालै मेरो भाउजू राधिका के.सी.ले प्रयोग गर्ने ९८४७१८९२१२ नम्बरको सिम मैले प्रयोग गर्दै आएकोमा ९८४७३९६३१८ नम्बरवाट शुरु शुरुमा मिसकल आउने र घटना भन्दा १५ दिन अगाडिदेखि उक्त सिमको मानिससँग गफगाफ समेत हुने गरेकोमा निज मानिसले मोबाइलमा पैसा हालि दिन्छु भनेकाले मोबाइलमा पैसा हालि दिनु पर्दैन सहयोग गर्ने भए नगद पैसा दिनुहोस् भनेपछि वारदात भन्दा १ दिन अगाडि मेरो साथी गोरुसिंगे आउदैछ, निज संग रु.२०,०००।- पठाई दिन्छु भनेकाले वारदातको दिन मेरो साथी रितु खनाललाई साथमा लिई गोरुसिंगे पुगेकोमा उक्त स्थानमा रामप्रसाद भुषालसंग भेट भए पश्चात निजले पैसा कृष्णनगरस्थित होटलमा छुटेछ कृष्णनगर गएपछि पैसा दिन्छु भनि कृष्णनगर लिई गएकोमा कृष्णनगर पुगे पश्चात् निजले होटल भुले भनी यताउता गरेका र प्रहरी समेत आई पुगेकाले प्रहरीले सोधपुछ गर्दा समेत निजले होटल पत्ता लगाउन नसके पश्चात् निजले भारतमा बिक्री गर्ने उद्देश्यले ललाई फर्काई मलाई लिई गएको एकिन भएको हो । मलाई पैसा पठाई

दिन्छु भन्ने मानिस गोपाल बहादुर वस्नेत रहेछन् भन्ने समेत व्यहोराको पीडित परिवर्तित नाम रतिता के.सी. को वयान ।

पिडित परिवर्तित नाम रतिता के.सी ले म भारतमा वस्दा समेत फोन गर्ने गरेकी र पटक पटक फोन गर्दा निजले आर्थिक सहयोग मागेकी हुँदा मैले निजलाई एकरात राखि शारीरिक सम्बन्ध राख्ने उद्देश्यले रु.२०,०००।- दिन्छु भनि गोरुसिंगे हुदै कृष्णानगर पुराएको हुँ । केवल शारीरिक सम्बन्ध राख्ने उद्देश्य हो । विक्री वितरण गर्ने उद्देश्य होइन भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी राम प्रसाद भुषालको वयान ।

वारदातको दिन वारदात स्थलमा मानिसहरुको भिडभाड देखे पछि के भएको रहेछ भनी तत्काल सो स्थलमा जाँदा प्रतिवादी रामप्रसाद भुषालले पीडित परिवर्तित नाम रतिता के.सी.लाई विक्री गर्ने उद्देश्यले भारततर्फ लैजाँदै गर्दा समयमै प्रहरी पुगी पक्राउ एवं उद्धार गरेको हुँदा निज प्रतिवादी उपर कानून वमोजिम कारवाही हुनुपर्छ भन्ने समेत व्यहोराको बुझिएका मानिसहरु विष्णुबहादुर राना र मुन्ना मुसलमानले गरेको कागज तथा रेविका जवाली, आशा खड्का र हेमा चौधरीले गरेको एकै मिलानको वस्तुस्थिति मुचुल्का ।

वारदातको दिन मेरो भिनाजुले गोरुसिंगेसम्म पैसा ल्याई दिनु भएको छ, गोरुसिंगेसम्म जाउँ भनेकाले म पिडित भनिएकी रतिता के.सी. को साथमा गोरुसिंगे गएकोमा गोरुसिंगे पुगे पश्चात् निजले पैसा लिई आउने मानिससँग तिमी देखा नपर्ने भनेकी हुँदा म साइड लागेकी हुँ । निजहरु होटलमा गई नास्ता खाई आएपछि पैसा लिन कृष्णानगर जानुपन्यो भनेकाले म समेत कृष्णानगर गएकी हुँ, पछि बुझ्दा निज पुरुष व्यक्तिको नाम राम प्रसाद भुषाल रहेको थाहा भएको हो पीडित र निज बीच के कस्तो सम्बन्ध थियो मलाई थाहा भएन निज व्यक्तिले गलत नियतले नै लिई गएको रहेछ भन्ने समेत व्यहोराको रितु खनालको कागज ।

यसमा पिडित परिवर्तित नाम रतिता के.सी.ले दिएको जाहेरी दरखास्त, निजले गरेको अदालतद्वारा प्रमाणित वयान, घटनास्थल मुचुल्का, प्रतिवादी राम प्रसाद भुषालले गरेको वयान, बुझिएका विष्णुबहादुर राना, मुन्ना मुसलमान, रितु खनालले गरिदिएको कागज र वस्तुस्थिति मुचुल्का समेतका कागज प्रमाणाहरुको आधारमा हेर्दा मिति

२०६७।२।७ गतेका दिन प्रतिवादीहरु राम प्रसाद भुषाल र गोपाल वस्नेतले रतिता के.सी.लाई ललाई फकाई वेच्ने उद्देश्यले भारत लैजान लागेको अवस्थामा नेपाल भारत सिमानामा जाहेरवालीलाई वेचन नपाउँदै नेपाल सरहदभित्र कृष्णनगरमा प्रतिवादी राम प्रसाद भुषाल पक्राउ परेकोले प्रतिवादी राम प्रसाद भुषाल र गोपाल वस्नेतलाई मानव वेचविखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १५(१)(ज) को कसुरमा सोही दफा वमोजिम ऐ.को दफा १५(१)(क) ले हुने सजायको आधा सजाय हुन र निज प्रतिवादीहरुले जाहेरवालीलाई विदेश भारतमा वेच्ने उद्देश्यबाट नेपाल भारत सिमानामा रहेको कृष्णनगरसम्म लगी भारतमा पुर्‍याउन सकेको नदेखिँदा निजहरुलाई ऐ.को दफा १५(१)(ज) को कसुरमा सोही दफा वमोजिम ऐ.को दफा १५(१)(ड)(१) ले हुने सजायको आधा सजाय हुन र प्रतिवादीहरुले नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसुर गरेको र ऐ.ऐनको दफा १७ वमोजिम पिडितलाई क्षतिपूर्ति दिलाई भर्राई पाउँ भन्ने समेत बेहोराको अभियोगपत्र ।

निजलाई मैले चिनेको थिईन । फोन मार्फत् कुरा हुन्थ्यो र कुनै रिसइवी झै झगडा भएको छैन । मो.नं. ९८४३९६४७८ बाट निजलाई फोन गरि निजले मलाई बुटवलमा बोलाएकी र मैले त्यहाँ आउन नपाउने भारत फर्कदा भेट गर्ने भने पछि मिति २०६६।२।७ गते गोरुसिंगे चोकमा भेट भएको थियो । त्यहाँ नास्ता गरेपछि रितिसँग एकजना केटी पनि थिई । म कम्प्यूटर सिक्दैछु २० हजार सहयोग गर्नुहोस् भनी मलाई भनेकी थिईन् । मैले रकम दिन इन्कार गरेपछि मलाई यो जाहेरी दिएकी हुन् भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी राम प्रसाद भुषालले शुरु अदालतमा गरेको वयान ।

तत्काल अनुसन्धानमा संकलित कागज प्रमाणहरुबाट यी प्रतिवादी राम प्रसाद भुषाल निर्दोष रहेछन् भन्न सकिने अवस्था विद्यमान नदेखिँदा पछि प्रमाण बुझ्दै जाँदा ठहरे वमोजिम हुने नै हुँदा हाललाई प्रतिवादी राम प्रसाद भुषाललाई अ.व. ११८ को देहाय दफा २ अनुसार थुनामा राख्नु भन्ने शुरु कपिलवस्तु जिल्ला अदालतको आदेश ।

प्रतिवादी रामप्रसाद भुषालले पीडित रतिता के.सी.लाई तिम्रो बाबुले पैसा पठाएका छन् भनी गोरुसिंगे फोनबाट बोलाई, गोरुसिंगेमा पीडित आउँदा पैसा अर्को सँग छ कृष्णनगर लिन

हिँड भनी कृष्णनगर लगी त्यहाँ प्रहरीले समाती प्रहरीले पैसा देउ भन्दा पैसा मसँग छैन कमाएर दिन्छु भनी भनेको हुँदा निजले वेचविखन गर्ने उद्देश्यले वोडरमा लगेको होकी भन्ने कुरामा कुनै सड्का छैन भन्ने समेत व्यहोराको घटनास्थल मचुल्काका साक्षी राम कुमार के.सी.ले शुरु अदालतमा गरेको वकपत्र ।

राम प्रसाद भुसाल मेरो छिमेकी साथी भाइ हुन् । यिनी सामान्य शिक्षित छन् र निजले आजसम्म समाजमा कुनै प्रकारको नकारात्मक काम गरेका पनि छैनन् । यिनी भारतमा नोकरी गर्न जाँदा रतिता के.सी.सँग गोरुसिंगेमा भेट भई आफ्नो शारीरिक मनोकांक्षा पुरा गर्ने र आर्थिक लाभ लिने प्रयास राखेकी र प्रतिवादी राम प्रसादले सो कुरा इन्कार गरेपछि अभिलाषा पुरा नहुँदा पुलिस प्रशासन गुहारि फसाउनको निमित्त प्रस्तुत मुद्दाको अभियोग लगाईएको हो । प्रतिवादी निर्दोष हुँदा सफाई पाउनु पर्दछ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादीका साक्षी विष्णु मिश्रले शुरु अदालतमा वकेको वकपत्र ।

प्रतिवादीले पीडित परिवर्तित नाम रतिता के.सी.लाई आर्थिक प्रलोभन दिई ललाई फर्काई भारततर्फ लगी वेच विखन गर्ने उद्देश्यबाट भारतको सीमा जोडिएको कृष्णनगर नाकासम्म पुर्‍याई वेच विखन गर्न नपाउँदै पक्राउ परेको पुष्टी हुन आएको देखिँदा अभियोग दावी बमोजिम निज प्रतिवादी राम प्रसाद भुसाललाई मानव वेचविखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १५(१)(ज) को कसुरमा सोही दफा बमोजिम ऐ. ऐनको दफा १५(१)(क) ले हुने सजायको आधा अर्थात् १० दश वर्ष कैद र रु. १,००,०००।— (एकलाख) जरिवाना हुने ठहर्छ । पीडित परिवर्तित नाम रतिता के.सी.ले अभियोग दावी बमोजिम मानव वेचविखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १७ बमोजिम रु.५०,०००।— (पचास हजार) क्षतिपूर्ति समेत भरिपाउने ठहर्छ भन्ने कपिलवस्तु जिल्ला अदालतको मिति २०६८।८।२८ को फैसला ।

पीडितलाई विक्री गर्ने उद्देश्यले गोरुसिंगेबाट कृष्णनगरसम्म लगेको (ओसारपसार) र विक्री गर्ने उद्देश्य गरेको कारण दुईवटा अभियोग लागेकोमा मानव विक्री गर्ने उद्योग गरेको ठहराई मानव ओसार पसार गरेको भन्ने अभियोग तर्फ फैसला मौन रहेको अवस्थामा अ.वं.

१९२ नं. ले फैसला गर्दा एउटै मिसिलबाट गर्नुपर्ने काम मध्ये केही बाँकी राखी पछि छिन्ने व्यहोरासँग फैसला गर्नु हुँदैन भन्ने व्यवस्था रहेकोमा सो विपरीत मानव ओसारपसार तर्फको दावीको सम्बन्धमा नवोली भएको, प्रतिवादी रामप्रसाद भुषाल समेत उपर निजले नैतिक पतन देखिने फौजदारी अपराध गरेको कायम गरी पाउँ भन्ने तर्फ बोलिएको छैन, अपराध ठहर भैसकेको अवस्थामा नैतिक पतन तर्फ केही नवोली गरेको शुरु फैसला त्रुटीपुर्णा रहेकोले अभियोग दावी बमोजिम सजाय गरिपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन अदालत बुटवलमा परेको पुनरावेदन पत्र ।

यसमा वादी नेपाल सरकारले प्रतिवादी उपर नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसुरमा समेत दावी लिएकोमा सो तर्फ केही विवेचना नगरी भएको शुरु कपिलवस्तु जिल्ला अदालतबाट मिति २०६८।८।२८ को फैसलामा कानूनी व्याख्या समेतको प्रश्न समावेश भएको देखिँदा मुलुकी ऐन, अ.व. २०२ नं.को प्रयोजनार्थ तथा पुनरावेदन अदालत नियमावली, २०४८ को नियम ४७ बमोजिम छलफलको लागि प्रत्यर्थी झिकाई आए वा अवधि व्यतित भएपछि नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने पुनरावेदन अदालत बुटवलको मिति २०६९।६।२१ को आदेश ।

वेश्यावृत्तिमा लगाउने वा शोषण गर्ने उद्देश्य थियो भन्ने कुराको पुष्टि हुन नसकेको अवस्थामा कोरा अनुमान र हचुवाका भरमा कसुर कायम गर्न मिल्ने देखिँदैन । पीडितलाई बेच्ने उद्देश्यले विदेश लैजान लागेको कार्य सम्पन्न हुन नसकेको भन्ने आधारमा मानव वेचविखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १५ को उपदफा (१) को खण्ड (ज) बमोजिम उद्योगको कसुरमा सजाय भइसकेको अवस्थामा वस्तुगत रुपमा पुष्टि हुन नसकेको कसुरमा थप सजाय हुन पन्थो भन्ने नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकीरसंग सहमत हुन सकिएन । शुरु जिल्ला अदालतको फैसलामा अभियोग दावी बमोजिमका दुवै कसूर के कति कारणबाट स्थापित हुन नसकेको हो भन्ने विषयमा केही उल्लेख नगरिएको भए तापनि परिणामतः प्रतिवादीलाई हुने सजायमा केही फरक पर्ने नदेखिँदा सो विषयका सम्बन्धमा केही नबोलिएकै मात्र कारणले शुरु फैसलालाई अन्यथा गर्नुपर्ने देखिएन । प्रस्तुत मुद्दामा मानव

वेचबिखनको कार्य सम्पन्न भएको नभई उद्योग सम्मको कसूर ठहर भएको अवस्था छ । ऐनमा बाध्यात्मक रूपमा नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूर ठहर गर्नुपर्ने व्यवस्था नगरिएको अवस्थामा कसूर गर्दाको अवस्था, प्रकृति, सम्बन्धित कसूरको मात्रा र त्यसको समाजमा पर्न सक्ने असर जस्ता यावत कुरालाई विचार गरी न्यायिक स्वविवेकबाट नैतिक पतन देखिने कसूर कायम गर्ने वा नगर्ने भन्ने निर्णयमा पुगनु पर्ने हुन्छ । प्रस्तुत मुद्दामा प्रतिवादीले मानव वेचबिखनको कसूरको उद्योगसम्म गरेको अवस्था हुँदा नैतिक पतन देखिने कसूर कायम नगरी शुरुवात भएको फैसलालाई अन्यथा गर्नुपर्ने देखिएन । प्रतिवादी राम प्रसाद भुषाललाई मानव वेचबिखन तथा ओसार पसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १५ को उपदफा (१) को खण्ड (ज) को कसूरमा सोही दफा १५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) ले हुने सजायको आधा १० वर्ष कैद र रु.१,००,०००।- (एक लाख रुपैयाँ) जरिवाना तथा पीडितलाई सोही ऐनको दफा १७ बमोजिम रु.५०,०००।- (पचास हजार रुपैयाँ) क्षतिपुर्ति समेत भराई दिने ठहराई शुरु कपिलवस्तु जिल्ला अदालतबाट मिति २०६८।८।२८ मा भएको फैसला मनासिव देखिँदा सदर हुने ठहर्छ । वादी नेपाल सरकारको पुनरावेदन जिकीर पुग्न सक्दैन भन्ने समेत व्यहोराको पुनरावेदन अदालत बुटवलको मिति २०६९।८।२७ को फैसला ।

जाहेरी दरखास्त आफैमा प्रमाण होइन मुद्दाको उठान मात्र हो । जाहेरी दिँदैमा माथिको कसूर सावित हुन सक्दैन । पीडितले मलाई फोन गरी बोलाएकी र मैले आउन पाउँदिन, पछि भारत फर्कदा भेट गर्ने भनेपछि मिति २०६६।२।७ गते गोरुसिंगे चोकमा भेट भएको थियो । त्यहाँ नास्ता गरेपछि रितासँग एकजना केटी पनि थिइन् । रिताले मलाई आफु कम्प्युटर सिक्दै गरेकोले रु.२०,०००।- मागेकी थिइन् । मैले उक्त रकम दिन इन्कार गरेपछि त्यस्तो झुठो जाहेरी दरखास्त दिएकी हुन् । मलाई प्रहरीमा पहिले नै तयार पारेको कागजमा हस्ताक्षर गर्न लगाएको हो । फौजदारी मुद्दामा अभियोजनकर्ताले मुद्दाको अभियोजन शंकारहित तवरबाट पुष्टि गर्नुपर्दछ । मलाई पीडितले मागेको जति पैसा दिन सकिँदैन भनेको हुनाले फसाउनको लागि जाहेरी दिएकी हुन् । मैले निजलाई यौन सम्पर्क राख्न प्रस्ताव राखेको पनि छैन र बेचबिखन कार्य पनि नगरेको हुँदा कपिलवस्तु जिल्ला

अदालतको फैसला सदर हुने गरी गरेको पुनरावेदन अदालत बुटवलको फैसला बदर गरी अभियोग दावीबाट सफाई पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको प्रतिवादी रामप्रसाद भुसालको पुनरावेदन पत्र ।

नियमबमोजिम पेस भएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदन पत्र सहितका मिसिल संलग्न कगजातहरू अध्ययन गरियो । यसमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो होइन भन्ने सम्बन्धमा निर्णय दिनु पर्ने देखिन आयो ।

निर्णय तर्फ विचार गर्दा मिति २०६७।२।७ गतेका दिन प्रतिवादीहरू रामप्रसाद भुषाल र गोपाल बस्नेतले रिता के.सी.लाई ललाई फकाई बेच्ने उद्देश्यले भारत लैजान लागेको अवस्थामा नेपाल भारत सिमानामा जाहेरवालीलाई बेचन नपाउँदै नेपाल सरहद भित्र कृष्णनगरमा प्रतिवादी रामप्रसाद भुषाल पक्राउ परेकोले प्रतिवादी रामप्रसाद भुषाल र गोपाल बस्नेतलाई मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १५(१) (ज) को कसूरमा सोही दफा बमोजिम ऐ.को दफा १५(१)(क) ले हुने सजायको आधा सजाय हुन र निज प्रतिवादीहरूले जाहेरवालीलाई विदेश भारतमा बेच्ने उद्देश्यबाट नेपाल भारत सिमानामा रहेको कृष्णनगरसम्म लागि भारतमा पुर्‍याउन सकेको नदेखिँदा निजहरूलाई ऐ.को दफा १५(१)(ज) को कसूरमा सोही दफा बमोजिम ऐ.को दफा १५(१)(ड)(१) ले हुने सजायको आधा सजाय हुन र नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूर गरेका निज प्रतिवादीहरूबाट ऐ. ऐनको दफा १७ बमोजिम पीडितलाई क्षतिपूर्ति दिलाई भराई पाउँ भन्ने मुख्य अभियोग मागदावी रहेकोमा प्रतिवादी राम प्रसाद भुषाललाई मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १५(१)(ज) को कसूरमा सोही दफा बमोजिम ऐ. ऐनको दफा १५(१)(क) ले हुने सजायको आधा अर्थात् १० वर्ष कैद र एक लाख रुपैयाँ जरिवाना हुने र पीडितले ऐ. ऐनको दफा १७ बमोजिम पचास हजार रुपैयाँ क्षतिपूर्ति पाउने ठहर्‍याएको शुरु कपिलवस्तु जिल्ला अदालतको फैसला सदर गर्ने गरी पुनरावेदन अदालत बुटवलबाट भएको फैसला उपर प्रतिवादी राम प्रसाद भुषालको पुनरावेदन परेको पाइयो ।

पीडित परिवर्तित नाम रिता के.सी.लाई आर्थिक प्रलोभन दिई ललाई फकाई भारत तर्फ लागि बेचबिखन गर्ने उद्देश्यबाट भारतको सीमा जोडिएको कृष्णनगर नाकासम्म पुर्‍याई बेचबिखन गर्न नपाउँदै पक्राउ परेको भन्ने आधारमा यी पुनरावेदक प्रतिवादी रामप्रसाद भुषाललाई मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार (नियन्त्रण) ऐन, २०६४ को दफा १५(१)(ज) को कसुरमा सोही दफा बमोजिम ऐ. ऐनको दफा १५(१)(क) ले हुने सजायको आधा अर्थात १० वर्ष कैद र एक लाख रुपैयाँ जरिवाना हुने तथा पीडितले सोही ऐनको दफा १७ बमोजिम पचास हजार रुपैयाँ क्षतिपूर्ति भरी पाउने ठहर्‍याई शुरु कपिलवस्तु जिल्ला अदालतबाट मिति २०६८।८।२८ मा फैसला भएकोमा उक्त फैसला उपर प्रतिवादी रामप्रसाद भुषालले पुनरावेदन नै नगरी शुरु फैसला चित्त बुझाई बसेको पाइन्छ ।

कपिलवस्तु जिल्ला अदालतको फैसलामा मानव ओसारपसार तर्फको दावीको सम्बन्धमा नबोलिएको र नैतिक पतन देखिने फौजदारी अपराध कायम गर्नुपर्नेमा सो समेत कायम नगरिएकोले मानव ओसारपसार तर्फको अभियोग दावीको सम्बन्धमा फैसलामा बोलिनु पर्ने र नैतिक पतन देखिने फौजदारी अपराध समेत कायम गरिनु पर्ने भनी वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट पुनरावेदन अदालत बुटवलमा पुनरावेदन परेको देखिन्छ । वादी नेपाल सरकारको तर्फबाट परेको उक्त पुनरावेदनको रोहमा हेरी प्रस्तुत मुद्दा पुनरावेदन अदालत बुटवलबाट फैसला हुँदा शुरु कपिलवस्तु जिल्ला अदालतको फैसलालाई नै सदर गर्ने गरी मिति २०६९।८।२७ मा फैसला भएको देखिन्छ ।

न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९ को कानूनी व्यवस्था हेर्दा पुनरावेदन अदालतले गरेको फैसला वा अन्तिम आदेश उपर सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन लाग्ने व्यवस्था गरेको पाइन्छ । यी पुनरावेदक प्रतिवादी रामप्रसाद भुषालले शुरु कपिलवस्तु जिल्ला अदालतले मिति २०६८।८।२८ मा गरेको फैसला उपर पुनरावेदन नगरी चित्त बुझाई बसेको र उक्त फैसला उपर नेपाल सरकारको पुनरावेदन परेकोमा पुनरावेदन अदालत बुटवलबाट शुरु कपिलवस्तु जिल्ला अदालतको फैसला सदर गर्ने गरी मिति २०६९।८।२७ मा फैसला भएको देखिन्छ । शुरु जिल्ला अदालतबाट भएको फैसला

उपर एक तह पुनरावेदन अदालतमा पुनरावेदन नगरी यी पुनरावेदक प्रतिवादीले सो फैसलामा चित्त बुझाई बसेकोमा त्यस तर्फ कुनै कुरा उल्लेख नै नगरी त्यसै फैसलाका उपर यस अदालतमा पुनरावेदन दर्ता गरेको कार्य न्याय प्रशासन ऐन, २०४८ को दफा ९(१)(क) समेतको प्रतिकूल हुने देखिन्छ । पक्षले एक तह पुनरावेदन गर्ने कानूनी हकलाई गुमाई जिल्ला अदालतको फैसला उपर पुनरावेदन नै नगरी त्यसै जिल्ला अदालतको फैसलालाई सदर गरेकोमा पहिलो तहको पुनरावेदनमा मौन रहेको र पुनरावेदन अदालतबाट भएको फैसलामा पुनरावेदन गर्न पाउने हो भने तह तह पुनरावेदन नगरी एकै पटक १० वर्ष भन्दा बढी कैदको सजायमा पुनरावेदन गरी तह नाघ्ने प्रकृयाको सुरुवात हुन्छ । प्रस्तुत मुद्दाको सुरु कारवाही पुनरावेदन तहमा नभै जिल्ला अदालतबाट भएको देखिँदा उक्त दफा ९ को उपदफा १(क)ले सोझै पुनरावेदन गर्ने हक भएको देखिएन । तसर्थ प्रस्तुत पुनरावेदन मुलुकी ऐन अ.व. १८० नं. ले खारेज हुने ठहर्छ । प्रस्तुत मुद्दाको दायरी लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु ।

न्यायाधीश

उक्त रायमा सहमत छु ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत: कृष्णप्रसाद पौडेल

कम्प्युटर टाईप गर्ने: विदुषी रायमाझी

इति संवत् २०७२ साल बैशाख ७ गते रोज २ शुभम् .....